

Г. М. Терещенко,

кандидат економічних наук, старший науковий співробітник,
заступник директора з науково-організаційної роботи,
E-mail: tganna@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9458-2843>;

В. В. Ткаченко,

науковий співробітник сектору дошкільної освіти,
відділ освітньої статистики і аналітики,
E-mail: val_tkachenko@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3389-9935>;

Державна наукова установа “Інститут освітньої аналітики”

Шляхи розвитку статистики дошкільної освіти відповідно до стандартів Європейського Союзу

У статті розглядаються проблеми розвитку статистики дошкільної освіти в Україні відповідно до стандартів Європейського Союзу в контексті євроінтеграції. Україна взяла на себе зобов'язання впровадження європейських стандартів в освіті, що передбачає підвищення якості, доступності та прозорості даних. Це дозволить забезпечити порівнянність з даними Європейського Союзу й відкриє нові можливості для міжнародного співробітництва. Стандарти Європейського Союзу орієнтовані на сталий розвиток, інтеграцію екологічних, соціальних та економічних аспектів, що дозволяє враховувати інтереси всіх соціальних груп, надаючи рівні можливості доступу до освіти для всіх дітей. У статті аналізуються такі проблемні аспекти, як: відсутність уніфікованої методології збирання статистичних даних; обмеженість даних кількісними показниками; недостатня інтеграція в європейський статистичний простір. Також розглядаються актуальні питання автоматизації збирання даних та використання інформаційно-комунікаційних технологій. У дослідженні наведено порівняльний аналіз статистичних показників дошкільної освіти України та країн Європейського Союзу, включаючи показники наборів даних “Освіта і навчання” та “Регіональна освітня статистика” відповідно до Міжнародної стандартної класифікації освіти 2011. Метою статті є визначення шляхів розвитку системи освітньої статистики в Україні, що охоплює впровадження показників, які відповідають стандартам Європейського Союзу. Результати дослідження сприятимуть створенню ефективної системи збирання й аналізу даних у сфері дошкільної освіти, наближеної до європейських стандартів.

Проведене дослідження дало змогу сформулювати низку висновків, а саме: Україна, обравши європейський вектор розвитку, зобов'язалася інтегрувати європейські стандарти в освітню сферу включно зі статистикою дошкільної освіти; уряд України вже працює над виконанням рекомендацій Європейського Союзу, зокрема ухвалив розпорядження, що передбачає перегляд форм звітності з метою їхньої відповідності європейським стандартам; імплементація європейських стандартів дозволяє Україні досягти уніфікації показників статистики дошкільної освіти, що спрощує порівняння з даними інших країн Європейського Союзу; європейські стандарти орієнтовані на сталий розвиток, що охоплює екологічні, соціальні й економічні аспекти; дотримання європейських стандартів відкриває можливість для інтеграції України в міжнародні бази даних, зокрема Евростату.

Ключові слова: статистика освіти, статистика дошкільної освіти, євроінтеграція, стандарти ЄС, освітні індикатори.

Постановка проблеми. Із обранням європейського вектора розвитку Україна взяла на себе зобов'язання з імплементації європейських стандартів у сфері освіти та наближення до освітнього простору Європейського Союзу (далі – ЄС). Актуальність імплементації стандартів ЄС у розвиток статистики дошкільної освіти в Україні зумовлена необхідністю вдосконалення якості, доступності та прозорості даних у цій сфері з метою уха-

лення ефективних рішень щодо функціонування дошкільної освіти в контексті інтеграції в європейський освітній простір. Упровадження європейських стандартів дозволяє Україні уніфікувати показники статистики, що забезпечує порівнянність з даними інших європейських країн і відкриває можливості для міжнародного співробітництва, обміну досвідом та участі у спільних освітніх проектах. Також стандарти ЄС орієнтовані на ста-

лий розвиток, що передбачає інтеграцію екологічних, соціальних та економічних аспектів. У сфері дошкільної освіти це означає врахування інтересів усіх дітей незалежно від їхнього соціального статусу чи регіону проживання. Імплементация таких підходів дозволить підвищити доступність дошкільної освіти та забезпечити рівні можливості для дітей із різних соціальних груп. І головне, імплементация стандартів ЄС дозволить Україні інтегруватися до міжнародних баз даних, зокрема до Евростату (статистичної організації Європейської Комісії, Eurostat), що значно полегшить міжнародний моніторинг і забезпечить отримання порівнянних даних для оцінки та вдосконалення української системи дошкільної освіти.

Необхідність дослідження проблем розвитку статистики дошкільної освіти в контексті євроінтеграції зумовлена наявністю низки проблем, серед яких, зокрема, недостатня уніфікація методології збирання статистичних даних відповідно до стандартів ЄС; обмеженість даних у дошкільній освіті лише кількісними показниками; слабка інтеграція в європейський освітній статистично-інформаційний простір ЄС та інші проблемні питання, які потребують визначення науково обґрунтованих шляхів їх вирішення.

Матеріали та методи. У статті використано аналітичні методи й методи порівняльного аналізу до переліку європейських і вітчизняних показників статистичної звітності у сфері дошкільної освіти.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання освітньої статистики є предметом дослідження великої кількості українських та зарубіжних учених. Поряд із цим питання впровадження європейських стандартів освітньої статистики не є предметом дослідження зарубіжних науковців упродовж останніх років. Для українських науковців ці питання актуалізувалися з часу обрання нашою країною європейського вектора розвитку. Так, в Україні проблемами розвитку статистики займається достатньо велика кількість фахівців, які досліджують методи, стандарти, підходи до автоматизації та застосування інформаційно-комунікаційних технологій, організаційні аспекти збирання й аналізу даних. Серед вітчизняних учених доцільно зазначити О. Горобець, О. Корепанова, Ю. Лазебник, О. Осауленка та багато інших [1–3]. Питання розвитку освітньої статистики висвітлюють праці Л. Гриневиц, М. Горної та Я. Іщук, В. Ковтунця, Н. Пасічник і Р. Ріжняка та ін. [4–7]. Водночас у значному доробку українських науковців, на нашу думку, практично відсутні дослідження, присвячені проблемам розвитку статистики дошкільної освіти, які потребують поглибленого вивчення.

Метою статті є удосконалення шляхів розвитку статистики дошкільної освіти відповідно до

стандартів Європейського Союзу, що насамперед передбачає порівняльний аналіз переліку показників статистичної звітності у сфері дошкільної освіти ЄС та України. Проведення такого порівняльного аналізу зумовлено необхідністю вдосконалення вітчизняної системи звітності у сфері дошкільної освіти для її наближення до стандартів Європейського Союзу.

Результати та обговорення. Передусім зазначимо, що уряд України здійснює значні зусилля в напрямі євроінтеграції, ухвалюючи відповідні рішення. Зокрема, у поточному році ухвалено розпорядження Кабінету Міністрів України □Про затвердження плану заходів з виконання рекомендацій Європейської Комісії, представлених у Звіті про прогрес України в рамках Пакета розширення Європейського Союзу 2023 року□ [8]. Серед окреслених заходів ідеться про здійснення аналізу форм звітності з питань освіти в частині необхідності доповнення їх показниками, визначеними стандартами ЄС, що передбачено рекомендацією ЄС розробити план щодо механізму збирання, аналізу й обміну статистичними даними для цілей освіти та навчання. Виконавцями цього завдання визначені Міністерство освіти і науки України, Державна служба статистики України та Державна наукова установа “Інститут освітньої аналітики”. У межах виконання вказаного розпорядження авторами було проведено такий порівняльний аналіз, результати якого наведено нижче. □

Дані щодо дошкільної освіти представлені в наборах статистичних даних “Освіта і навчання” (Education and training) розділу “Населення та соціальні умови” (Population and social conditions) та “Регіональна статистика за класифікацією NUTS / Регіональна освітня статистика – МСКО 2011” (Regional statistics by NUTS classification / Regional education statistics – ISCED 2011) розділу “Загальна та регіональна статистика” (General and regional statistics) [9; 10]. Набір “Освіта і навчання” поділено на підрозділи, серед яких дані про дошкільну освіту містяться в таких, як “Участь в освіті та навчанні” (Participation in education and training) і “Педагогічний персонал” (Educational personnel). Зазначимо, що класифікація NUTS (номенклатура територіальних одиниць для статистики, скорочення від французької версії Nomenclature des Unités territoriales statistiques) застосовується лише для держав-членів ЄС і загалом відображає їхній адміністративно-територіальний поділ. Це географічна номенклатура, яка поділяє економічну територію ЄС на регіони за трьома різними рівнями (NUTS 1, 2 і 3 відповідно, переходячи від більших до менших територіальних одиниць) і є стандартом територіального поділу країн для статистичних цілей.

Іншим важливим стандартом ЄС є Міжнародна стандартна класифікація освіти (International

Standard Classification of Education, ISCED). Основними одиницями МСКО є освітні програми, класифіковані за галузями знань, орієнтацією та призначенням. Варто також розглянути набори даних (розрізи) відповідно до Глосарію Євростату [11]:

1. Розподіл дітей і педагогічного персоналу в дошкільній освіті за МСКО 2011 [12]. Рівень дошкільної освіти в межах МСКО 2011 поділяється на два підрівні: МСКО 01 – навчальний розвиток дітей раннього віку (від 0 до 3-х років) і МСКО 02 – дітей передшкільного віку (pre-primary education, від 3-х років до 6-ти років).

2. Поняття “інтенсивність участі” визначається як повний робочий день, неповний робочий день, еквівалент повного робочого дня. Вихованців, які навчаються на програмах дошкільної освіти, слід вважати вихованцями з повною денною формою навчання, якщо вони відвідують заклад дошкільної освіти щонайменше 75% навчального дня або тижня. Щодо штатних педагогічних працівників, то класифікація їх на повний та неповний робочий день ґрунтується на концепції робочого часу. Положення про повну зайнятість зазвичай базується на “статутних годинах” або “нормальних чи встановлених законом робочих годинах” (на відміну від фактичного чи загального робочого часу або фактичного часу викладання). Неповна зайнятість – це зайнятість осіб, які працюють менше встановленої законом кількості робочих годин, необхідних для працівника з повним робочим днем. Педагогічний працівник, який працює щонайменше 90% нормальної або встановленої законом кількості робочих годин для такого працівника на повну ставку протягом повного навчального року, класифікується як педагогічний працівник на повну ставку для цілей звітності щодо кількості працівників. Педагогічний працівник, який працює, відповідно, менше 90% нормальної або встановленої законом кількості годин, вважається вчителем з неповним робочим днем.

3. Класні вчителі (МСКО 0–4) – це підкатегорія персоналу (педагогічного персоналу), що включає професійний персонал, залучений до безпосереднього навчання вихованців/учнів. Класифікація охоплює вчителів класу, учителів спеціальної освіти та інших учителів, які працюють з усіма учнями в класі, у невеликих групах у ресурсній кімнаті або один на один у звичайному класі чи поза ним. До цієї категорії входять завідувачі відділів і управлінський персонал, чиї обов'язки передбачають певний обсяг навчання вихованців. Цей персонал розподіляється пропорційно між педагогічним персоналом і керівництвом закладу освіти відповідно до часу, який вони витрачають на виконання адміністративних обов'язків і обов'язків педагогічних працівників у розрізі повного робочого дня, неповного робочо-

го дня або еквівалента повного робочого дня. Співробітники, які в основному виконують обов'язки на рівні управління закладом освіти, не віднесені до педагогічного персоналу за віком.

Далі наведемо порівняльний аналіз статистичних показників дошкільної освіти ЄС і України (табл. 1, складено авторами за базою даних Євростату [9]).

Висновки та рекомендації. Проведене дослідження, насамперед в частині порівняльного аналізу показників Євростату з дошкільної освіти та статистичних показників, що містяться формах звітності в Україні, зокрема у формі № 85-К “Звіт про діяльність закладу дошкільної освіти”, дає підстави до таких висновків та рекомендацій:

По-перше, Україна, здійснивши стратегічний вибір на користь європейської інтеграції, бере на себе зобов'язання адаптувати власні освітні системи та інституції до стандартів, що діють у країнах ЄС. Це включає як нормативні, так і статистичні аспекти, що стосуються різних рівнів освіти, зокрема дошкільної. Важливим компонентом є інтеграція європейських принципів у механізмі збору, аналізу та публікації даних щодо дошкільної освіти, що забезпечить їх сумісність із європейськими нормами та дозволить проводити ефективний моніторинг якості.

По-друге, український уряд активно працює над виконанням рекомендацій ЄС, які, зокрема, стосуються модернізації системи звітності в галузі освіти. Перегляд форм звітності є важливим етапом на шляху до інтеграції в європейський простір. Ухвалені розпорядження дозволяють оновити методи збирання й подання статистичних даних, щоб вони відповідали вимогам Європейського Союзу, а також покращити точність і прозорість інформації про дошкільну освіту в Україні.

По-третє, уніфікація статистичних показників дошкільної освіти за європейськими стандартами дозволяє Україні інтегрувати свої дані в європейські системи. Це створює умови для порівняння й аналізу стану дошкільної освіти в Україні з іншими країнами ЄС. Таке порівняння не лише допомагає оцінити рівень розвитку освіти, а й сприяє виявленню тенденцій і проблем, що потребують вирішення, а також можливості для запозичення успішних практик.

Слід зазначити, що більшість показників Євростату наявні у формі № 85-К. Водночас для узгодженості української статистичної інформації з європейською до цієї форми необхідно внести деякі зміни, зокрема:

1) у розділі III “Кількість працівників закладу на кінець звітного року” змінити віковий розподіл педагогічних працівників відповідно до розподілу, який застосовується в Євростаті (менше 25 років, від 25 до 29 років, від 30 до 34 років, від 35 до 39 років, від 40 до 44 років, від 45 до 49 років, від 50 до

Таблиця 1

Порівняльний аналіз переліку показників статистичної звітності у сфері дошкільної освіти в ЄС та в Україні

Показники Євростату	Набір даних Євростату (розрізи)	Одиниця вимірювання в базі даних Євростату	Джерело інформації у формах статистичної звітності України / Примітки
Освіта і навчання (Education and training)			
Участь в освіті та навчанні (Participation in education and training) / Дошкільна освіта			
1. Діти, охоплені дошкільною освітою, за статтю, типом закладу та інтенсивністю участі (Pupils enrolled in early childhood education by sex, type of institution and intensity of participation)	– МСКО 2011 (дошкільна освіта, навчальний розвиток дитини раннього віку, освіта дітей передшкільного віку (pre-primary education)); – тип закладу освіти за формою власності (державний/приватний); – стаття (усього, чоловіча, жіноча); – інтенсивність участі (повний робочий день, неповний робочий день, еквівалент повного робочого дня)	Кількість, осіб	Джерело інформації – форма № 85-К “Звіт про діяльність закладу дошкільної освіти” [13] (далі – форма № 85-К), розділ I, розділ II. Дані не представлені відповідно до МСКО 2011 (дошкільна освіта, навчальний розвиток дитини раннього віку (від 0 до 3-х років), освіта дітей передшкільного віку (3 роки – 6 (7) років). Інтенсивність участі (у формі № 85-К є групи короткотривалого і цілодобового перебування дітей)
2. Діти, охоплені дошкільною освітою, за статтю та віком (Pupils enrolled in early childhood education by sex, type of institution and intensity of participation)	– Вік (усього, менше 2-х років, 3 роки, 4 роки, 5 років, 6 років, 7 років); – МСКО 2011 (дошкільна освіта, навчальний розвиток дитини раннього віку, освіта дітей передшкільного віку (pre-primary education)); – стаття (усього, чоловіча, жіноча)	Кількість, осіб	Джерело інформації – форма № 85-К
3. Діти, охоплені дошкільною освітою, за статтю та регіонами NUTS 2 (Pupils enrolled in early childhood education by sex and NUTS2 regions)	– МСКО 2011 (дошкільна освіта, навчальний розвиток дитини раннього віку, освіта дітей передшкільного віку (pre-primary education)); – стаття (усього, чоловіча, жіноча)	Кількість, осіб	Джерело інформації – форма № 85-К
Педагогічний персонал (Educational personnel) / Дошкільна освіта			
1. Класні керівники та академічний персонал за рівнем освіти, програмною орієнтацією, статтю та віковими групами (Classroom teachers and academic staff by education level, programme orientation, sex and age groups)	– Вік (усього, менше 25 років, від 25 до 29 років, від 30 до 34 років, від 35 до 39 років, від 40 до 44 років, від 45 до 49 років, від 50 до 54 років, 50 років і більше, від 55 до 59 років, від 60 до 64 років, 65 років і більше); – МСКО 2011 (дошкільна освіта, навчальний розвиток дитини раннього віку, освіта дітей передшкільного віку (pre-primary education)); – стаття (усього, чоловіча, жіноча)	Кількість, осіб	Джерело інформації – форма № 85-К, розділ III. Віковий розподіл у формі № 85-К (до 35 років, 36–60 років, 61 рік і старше) потребує змін. Відсутня інформація щодо педагогічних працівників за рівнями МСКО 2011

Продовження 1 табл. 1

<p>2. Класні керівники та академічний персонал за рівнем освіти, програмною орієнтацією, статтю, типом закладу та статусом зайнятості (Classroom teachers and academic staff by education level, programme orientation, sex, type of institution and employment status)</p>	<p>– МСКО 2011 (дошкільна освіта, навчальний розвиток дитини раннього віку, освіта дітей передшкільного віку (pre-primary education)); – тип закладу освіти за формою власності (усього, державний / приватний); – стаття (усього, чоловіча, жіноча); – робочий час (повний робочий день, неповний робочий день, еквівалент повного робочого дня)</p>	<p>Кількість осіб</p>	<p>Джерело інформації – форма № 85-К, розділ ІІІ. Відсутня інформація щодо педагогічних працівників за рівнями МСКО 2011. Відсутні дані про робочий час педагогічних працівників</p>
<p>3. Відношення кількості учнів та студентів до кількості викладачів та академічного персоналу за рівнем освіти та орієнтацією програм (Ratio of pupils and students to teachers and academic staff by education level and programme orientation)</p>	<p>МСКО 2011 (дошкільна освіта, навчальний розвиток дитини раннього віку, освіта дітей передшкільного віку (pre-primary education)) Відсутня інформація щодо педагогічних працівників за рівнями МСКО 2011</p>	<p>Співвідношення (Rate)</p>	<p>Джерело інформації – форма № 85-К, розділ І, ІІІ.</p>
<p>4. Відношення кількості учнів до кількості вчителів та асистентів вчителів за рівнем освіти та напрямом підготовки (Ratio of pupils to teachers and teacher aides by education level and programme orientation)</p>	<p>МСКО 2011 (дошкільна освіта, навчальний розвиток дитини раннього віку, освіта дітей передшкільного віку (pre-primary education))</p>	<p>Співвідношення (Rate)</p>	<p>Джерело інформації – форма № 85-К, розділ І, ІІІ. Відсутня інформація щодо педагогічних працівників за рівнями МСКО 2011</p>
<p>5. Розподіл учителів за рівнем освіти та спрямованістю програм за віковими групами (Distribution of teachers at education level and programme orientation by age groups)</p>	<p>– Вікові групи (усього, менше 25 років, від 25 до 29 років, від 30 до 34 років, від 35 до 39 років, від 40 до 44 років, від 45 до 49 років, від 50 до 54 років, 50 років і більше, від 55 до 59 років, від 60 до 64 років, 65 років і більше); – МСКО 2011 (дошкільна освіта, навчальний розвиток дитини раннього віку, освіта дітей передшкільного віку (pre-primary education)) – стаття (усього, чоловіча, жіноча)</p>	<p>%</p>	<p>Джерело інформації – форма № 85-К, розділ І, ІІІ. Віковий розподіл у формі № 85-К (до 35 років, 36–60 років, 61 рік і старше) потребує змін. Відсутня інформація щодо педагогічних працівників за рівнями МСКО 2011</p>
<p>6. Учителі-жінки, % від усіх учителів, за рівнем освіти (Female teachers, as % of all teachers, by education level)</p>	<p>МСКО 2011 (дошкільна освіта, навчальний розвиток дитини раннього віку, освіта дітей передшкільного віку (pre-primary education))</p>	<p>%</p>	<p>Джерело інформації – форма № 85-К, розділ ІІІ. Відсутня інформація щодо педагогічних працівників за рівнями МСКО 2011</p>
<p>7. Жінки-керівники закладів освіти, у % від загальної кількості керівників закладів освіти, за рівнем освіти (Female school-management personnel, as % of total school-management personnel, by education level)</p>	<p>МСКО 2011 (дошкільна освіта, навчальний розвиток дитини раннього віку, освіта дітей передшкільного віку (pre-primary education))</p>	<p>%</p>	<p>Джерело інформації – форма № 85-К, розділ ІІІ. Відсутня інформація щодо педагогічних працівників за рівнями МСКО 2011</p>

<p>8. Учителі, які працюють неповний робочий день, % до всіх вчителів, за рівнем освіти (Teachers working part-time, as % of all teachers, by education level)</p>	<p>МСКО 2011 (дошкільна освіта, навчальний розвиток дитини раннього віку, освіта дітей передшкільного віку (pre-primary education))</p>	<p>%</p>	<p>Показник відсутній у формі № 85-К. Відсутня інформація щодо педагогічних працівників за рівнями МСКО 2011</p>
<p>Регіональна статистика за класифікацією NUTS. Регіональна освітня статистика – МСКО 2011 (ISCED 2011)</p>			
<p>1. Зараховані учні та студенти, які навчаються, за рівнем освіти, статтю та регіонами NUTS2 (Pupils and students enrolled by education level, sex and NUTS2 regions)</p>	<p>– МСКО 2011 (від дошкільної освіти до вищої освіти МСКО 0–8); – стаття (усього, чоловіча, жіноча)</p>	<p>Кількість, осіб</p>	<p>Джерело інформації – форма № 85-К, розділ I Відомості щодо решти показників, що не стосуються дошкільної освіти, містяться у таких джерелах: форма № ЗНЗ-1 (один раз на рік) “Звіт закладу загальної середньої освіти”; зведені звіти професійно-технічних навчальних закладів (форми № 1, 2, 3 (профтех)); адміністративні дані Єдиної державної електронної бази з питань освіти (далі – ЄДЕБО) щодо мережі та діяльності закладів вищої освіти (ЗВО) та фахової передвищої освіти (ЗФПО).</p>
<p>2. Зараховані учні та студенти за статтю, віком та регіонами NUTS2 (Pupils and students enrolled by sex, age and NUTS2 regions)</p>	<p>– Віковий розподіл (менше 3-х років, 3 роки, 4 роки, 5 років, 6 років, 7 років і т. д.); – стаття (усього, чоловіча, жіноча)</p>	<p>Кількість осіб</p>	<p>Джерело інформації – форма № 85-К, розділ I</p>
<p>3. Рівень участі окремих вікових груп в освіті на регіональному рівні (Participation rates of selected age groups in education at regional level)</p>	<p>Віковий розподіл (4 роки; від 15 до 24 років; 17 років; від 20 до 24 років)</p>	<p>Співвідношення (Rate)</p>	<p>Показник наразі не розраховується, оскільки за наявності форми № 85-К відсутні дані Держстату щодо вікового розподілу населення за регіонами України</p>
<p>4. Рівень участі у вибраних рівнях освіти на регіональному рівні (Participation rates in selected education levels at regional level)</p>	<p>МСКО 2011 (від дошкільної освіти до вищої освіти МСКО 0–8)</p>	<p>Співвідношення (Rate)</p>	<p>Джерело інформації – форма № 85-К, розділ I. Відомості щодо решти показників, що не стосуються дошкільної освіти, містяться у таких джерелах: форма № ЗНЗ-1; форми № 1, 2, 3 (профтех); адміністративні дані ЄДЕБО щодо мережі та діяльності ЗВО та ЗФПО</p>
<p>5. Діти віком від 4 років до віку початку обов'язкової освіти на початковому рівні за регіонами NUTS2, % населення відповідного віку (Pupils from age 4 to the starting age of compulsory education at primary level by NUTS2 regions, % of the population of the corresponding age)</p>	<p>Від 4 до 6 (7) років</p>	<p>%</p>	<p>Показник наразі не розраховується, оскільки за наявності форми № 85-К відсутні дані Держстату щодо вікового розподілу населення за регіонами України</p>
<p>6. Діти від 3 років до віку початку обов'язкової освіти на початковому рівні за регіонами NUTS2, % населення відповідного віку (Pupils from age 3 to the starting age of compulsory education at primary level by NUTS2 regions, % of the population of the corresponding age)</p>	<p>Від 3 до 6 (7) років</p>	<p>%</p>	<p>Показник наразі не розраховується, оскільки за наявності форми № 85-К відсутні дані Держстату щодо вікового розподілу населення за регіонами України</p>

54 років, 50 років і більше, від 55 до 59 років, від 60 до 64 років, 65 років і більше).

2) у розділ III “Кількість працівників закладу на кінець звітного року” додати рядок щодо педагогічних працівників, які працюють із дітьми від 0 до 3 років, щоб забезпечити дані щодо педагогічних працівників за рівнями дошкільної освіти МСКО 2011.

3) у форму № 85-К необхідно додати блок щодо робочого часу педагогічних працівників, зокрема внести опцію “неповний робочий день”.

По-четверте, одним із ключових принципів європейських стандартів є сталий розвиток, що передбачає баланс між економічним зростанням, соціальним прогресом та екологічною безпекою. У контексті дошкільної освіти це означає, що програми навчання та стандарти повинні не лише покращувати якість освіти, а й сприяти вихованню дітей з огляду на потреби майбутніх поколінь у збереженні екології, формуванні соціальної відповідальності та підтримці економічної стабільності.

По-п'яте, виконання європейських стандартів дозволить Україні здійснити інтеграцію своїх даних до міжнародних баз даних, таких як Євростат. Це відкриває можливості доступу до актуальної та порівнянної інформації на світовому рівні, а також для участі в міжнародних проектах та ініціативах, що стосуються розвитку освіти й суспільних процесів у цілому. Інтеграція до таких баз даних сприяє покращенню міжнародної репутації України та процесу модернізації освітніх і соціальних стандартів.

Насамкінець зауважимо, що впровадження європейських стандартів у розвиток статистики дошкільної освіти в Україні сприятиме побудові

ефективнішої, прозорішої та якіснішої системи освіти, яка відповідатиме сучасним європейським вимогам і сприятиме подальшій євроінтеграції країни. Розвиток статистики дошкільної освіти відповідно до стандартів ЄС є важливим етапом на шляху вдосконалення освітньої політики та управління в цій сфері в Україні. У ЄС діють достатньо високі стандарти збирання, обробки й аналізу статистичних даних, які охоплюють різні аспекти освітньої діяльності, включаючи доступність, якість, інклюзію та результати навчання у дошкільних закладах. Тож серед шляхів розвитку статистики дошкільної освіти відповідно до стандартів ЄС автори вважають за основні такі: уніфікація методології збирання даних в Україні з методологією ЄС; розширення показників якості та доступності; поглиблення цифровізації та автоматизації збирання даних; урахування інклюзивності та гендерної рівності; забезпечення систематичного моніторингу й аналізу результатів. Розвиток статистики дошкільної освіти відповідно до стандартів ЄС дозволить Україні зібрати надійні дані для ухвалення освітніми управліннями ефективних рішень, що дозволить підвищити рівень освітніх послуг, а також зміцнити інтеграцію з європейською освітньою спільнотою.

Подальші наукові дослідження шляхів розвитку статистики дошкільної освіти передбачають розроблення методичних підходів та наукове обґрунтування пропозицій щодо вдосконалення переліку статистичних показників (наборів даних), процесу автоматизованого збирання статистичної інформації, підходів до верифікації та поширення суспільно важливої інформації у сфері дошкільної освіти відповідно до стандартів Європейського Союзу.

Список використаних джерел

1. Осауленко О. Г., Горобець О. О. Проблеми та перспективи імплементації великих даних в офіційну статистику України в умовах воєнного стану. Сучасна статистика: проблеми та перспективи розвитку: мат. XX Міжнар. наук.-практ. конф. з нагоди Дня працівників статистики (05 грудня 2022 р.). Київ: ДП “Інформ.-аналіт. агентство”, 2022. С. 26–31. URL: https://www.researchgate.net/publication/368275324_PROBLEMI_TA_PERSPEKTIVI_IMPLIMENTACII_VELIKIH_DANIH_V_OFICIJNU_STATISTIKU_UKRAINI_V_UMOVAN_VOENNOGO_STANU
2. Статистичне моделювання факторів формування якості зайнятості в Україні / О. С. Корепанов та ін. Бізнес Інформ. 2022. № 1. С. 172–178. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2022-1-172-178>
3. Осауленко О. Г., Горобець О. О. Імплементація інструментарію Smart-статистики в офіційну статистику. Статистика України. 2023. № 1. С. 7–18. DOI: [https://doi.org/10.31767/su.1\(100\)2023.01.01](https://doi.org/10.31767/su.1(100)2023.01.01)
4. Горна М. О., Іщук Я. В. Адаптація законодавства України у сфері статистики освіти до законодавства Європейського Союзу. Освіта України в умовах воєнного стану: управління, цифровізація, євроінтеграційні аспекти: зб. тез доп. IV Міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 25 жовт. 2022 р. Київ, 2022. URL: https://iea.gov.ua/wp-content/uploads/2024/03/theses_2022.pdf#page=316
5. Гриневич Л. М. Освітні індикатори для міжнародного оцінювання (на прикладі доповіді “Погляд на освіту 2011: індикатори ОЕСР”). Теорія та методика управління освітою. 2011. № 7. URL: http://umo.edu.ua/images/content/nashi_vydanya/metod_upr_osvit/v_7/3.pdf

6. Ковтунець В. Формування стратегії розвитку освітньої статистики в Україні. *Освітня аналітика України*. 2018. № 1 (2). С. 5–10. DOI: <https://doi.org/10.32987/2617-8532-2018-1-5-10>
7. Пасічник Н. О., Ріжняк Р. Я. Освітні індикатори як інструмент оцінювання стану і динаміки розвитку освітніх систем. *Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Серія: Економічні науки*. 2015. Вип. 27. С. 301–308. URL: <https://dspace.kntu.kr.ua/handle/123456789/798>
8. Про затвердження плану заходів з виконання рекомендацій Європейської Комісії, представлених у Звіті про прогрес України в рамках Пакета розширення Європейського Союзу 2023 року: розпорядження Кабінету Міністрів України від 09.02.2024 р. № 133-р. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npras/pro-zatverdzhennia-planu-zakhodiv-z-vykonannia-rekomendatsii-ievropeiskoi-komisii-predstavlenykh-u-t90224>
9. Education and training. Population and social conditions. Database. Eurostat. URL: <https://ec.europa.eu/eurostat/data/database>
10. Regional education statistics – ISCED 2011. Regional statistics by NUTS classification. General and regional statistics. Database. Eurostat. URL: <https://ec.europa.eu/eurostat/data/database>
11. Education statistics. Glossary. Eurostat. URL: https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/Annexes/educ_uae_enr_esms_an_1.htm
12. International Standard Classification of Education ISCED 2011. Montreal: UNESCO Institute for Statistics, 2012. 84 p. URL: <https://uis.unesco.org/sites/default/files/documents/international-standard-classification-of-education-isced-2011-en.pdf>
13. Про затвердження форми звітності з питань діяльності закладів дошкільної освіти та інструкції щодо її заповнення: наказ Міністерства освіти і науки України від 17.05.2021 р. № 536. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0885-21#n19>

References

1. Osaulenko, O. H., & Horobets, O. O. (2022). Problemy ta perspektyvy implementatsii velykykh danykh v ofitsiinu statystyky Ukrainy v umovakh voyennoho stanu [Problems and prospects of implementing big data in the official statistics of Ukraine under martial law]. *Proceedings from the Modern statistics: problems and perspectives of development: XX Mezhdunarodnaia nauchno-prakticheskaia konferentsiia (5 hrudnia 2022 hoda) – XX International Scientific and Practical Conference*. (pp. 26–31). Kyiv: DP “Inform.-analit. ahentstvo”. Retrieved from https://www.researchgate.net/publication/368275324_PROBLEMI_TA_PERSPEKTIVI_IMPLEMENTACII_VELIKIH_DANIH_V_OFICIJNU_STATISTIKU_UKRAINI_V_UMOVAN_VOENNOGO_STANU [in Ukrainian].
2. Korepanov, O. S., Lazebnyk, Iu. O., Momotiuk, L. Ye., Parfentseva, N. O., Chala, T. G., Korepanov, G. S., & et al. (2022). Statistical Modeling of the Factors of Formation of the Quality of Employment in Ukraine. *Biznes Inform – Business Inform*, 1, 172–178. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2022-1-172-178> [in Ukrainian].
3. Osaulenko, O. H., & Horobets, O. O. (2023). Implementatsiia instrumentariiu Smart-statystyky v ofitsiinu statystyky [Implementing Smart Statistics Toolkit in the Official Statistics]. *Statystyka Ukrainy – Statistics of Ukraine*, 1, 7–18. Doi: 10.31767/su.1(100)2023.01.01 [in Ukrainian].
4. Horna, M. O., & Ishchuk, Ya. V. (2022). [Adaptation of Ukrainian legislation in the field of education statistics to the legislation of the European Union]. *Book of Abstracts of the Education in Ukraine under martial law: management, digitalization, European integration aspects: IV International Scientific and Practical Conference (Kyiv, October 25th, 2022)*. Kyiv. Retrieved from https://iea.gov.ua/wp-content/uploads/2024/03/theses_2022.pdf#page=316 [in Ukrainian].
5. Hrynevych, L. M. (2011). Osvitni indykatory dlia mizhnarodnoho otsiniuvannia (na prykladi dopovidi “Pohliad na osvitu 2011: indykatory OESR”) [Educational indicators for international evaluation (by the example of report “Education at a Glance 2011: OECD Indicators”)]. *Teoriia ta metodyka upravlinnia osvitoiu – Theory and methods of educational management*, 7. Retrieved from http://umo.edu.ua/images/content/nashi_vydanya/metod_upr_osvit/v_7/3.pdf [in Ukrainian].
6. Kovtunets, V. (2018). Formuvannia stratehii rozvytku osvitnoi statystyky v Ukraini [Forming the educational statistics development strategy in Ukraine]. *Osvitnya analityka Ukrayiny – Educational Analytics of Ukraine*, 1(2), 5–10. DOI: <https://doi.org/10.32987/2617-8532-2018-1-5-10> [in Ukrainian].
7. Pasichnyk, N., & Rizhniak, R. (2015). Osvitni indykatory yak instrument otsiniuvannia stanu i dynamiky rozvytku osvitnikh system [The Education Indicators as a Tool for Evaluation State and Dynamics of Educational Systems]. *Naukovi pratsi Kirovohradskoho natsionalnoho tekhnichnoho universytetu. Serii: Ekonomichni nauky – Scientific works of Kirovograd National Technical University. Series: Economic sciences*, 27, 301–308. Retrieved from <https://dspace.kntu.kr.ua/handle/123456789/798> [in Ukrainian].

8. Pro zatverdzhennia planu zakhodiv z vykonannia rekomendatsii Yevropeiskoi Komisii, predstavlenykh u Zviti pro prohres Ukrainy v ramkakh Paketa rozshyrennia Yevropeiskoho Soiuzu 2023 roku: rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 09.02.2024 r. № 133-r [On approval of the action plan for the implementation of the recommendations of the European Commission presented in the Progress Report of Ukraine within the framework of the European Union's 2023 Enlargement Package. Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine of February 9, No. 133-p]. www.kmu.gov.ua. Retrieved from <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennia-planu-zakhodiv-z-vykonannia-rekomendatsii-ievropeiskoi-komisii-predstavlenykh-u-t90224> [in Ukrainian].

9. Education and training. Population and social conditions. Database. Eurostat. Retrieved August 01, 2024 from <https://ec.europa.eu/eurostat/data/database>

10. Regional education statistics – ISCED 2011. Regional statistics by NUTS classification. General and regional statistics. Database. Eurostat. Retrieved August 01, 2024 from <https://ec.europa.eu/eurostat/data/database>

11. Education statistics. Glossary. (n. d.). Eurostat. Retrieved August 01, 2024 from https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/Annexes/educ_uae_enr_esms_an_1.htm

12. International Standard Classification of Education ISCED 2011. (2012). Montreal: UNESCO Institute for Statistics. [uis.unesco.org](https://uis.unesco.org/sites/default/files/documents/international-standard-classification-of-education-isced-2011-en.pdf). Retrieved from <https://uis.unesco.org/sites/default/files/documents/international-standard-classification-of-education-isced-2011-en.pdf>

13. Pro zatverdzhennia formy zvitnosti z pytan diialnosti zakladiv doshkilnoi osvity ta instruktssii shchodo yii zapovnennia: nakaz Ministerstva osvity i nauky Ukrainy vid 17.05.2021 r. No. 536. [On the approval of the reporting form on the activities of preschool education institutions and instructions for filling it out. Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine of May 17, 2021 No. 536]. zakon.rada.gov.ua. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0885-21#n19> [in Ukrainian].

H. M. Tereshchenko,

PhD in Economics, Senior Researcher,

Deputy Director for Scientific and Organizational Work,

E-mail: tganna@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9458-2843>;

V. V. Tkachenko,

Researcher of the preschool education sector,

Department of Educational Statistics and Analytics,

E-mail: val_tkachenko@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3389-9935>;

State Scientific Institution "Institute of Educational Analytics"

Ways to Develop Preschool Education Statistics in Line with European Union Standards

The article discusses the problems of developing statistics on preschool education in Ukraine in accordance with the standards of the European Union in the context of European integration. Ukraine has committed itself to the implementation of European standards in education, which aims to improve the quality, accessibility and transparency of data. This will ensure comparability with EU data, which opens up new opportunities for international cooperation. The European Union standards focus on sustainable development, integration of environmental, social and economic aspects, which allows taking into account the interests of all social groups, providing equal access to education for all children. The article analyses problematic aspects, such as the lack of a unified methodology for collecting statistical data, limited data by quantitative indicators and insufficient integration into the European statistical space. The study also addresses topical issues of data collection automation and the use of information and communication technologies. The study provides a comparative analysis of statistical indicators of preschool education in Ukraine and the European Union, including the indicators 'Education and training' and 'Regional education statistics' in accordance with the classification of the International Standard Classification of Education 2011. The purpose of the article is to identify ways to develop the system of educational statistics in Ukraine, including the introduction of indicators that meet the standards of the European Union. The authors hope that the results of the study will contribute to the creation of an effective system of data collection and analysis in the field of preschool education, close to European standards.

The study allowed the authors to draw a number of conclusions: Ukraine, having chosen the European vector of development, has committed itself to integrating European standards into the educational sector,

including preschool education statistics; the Government of Ukraine is already working to implement the recommendations of the European Union, in particular, it has adopted a decree that provides for the revision of reporting forms to ensure their compliance with European standards; the implementation of European standards allows Ukraine to achieve unification of preschool education statistics, which simplifies comparison with data from other EU countries; European standards.

Key words: *education statistics, preschool education statistics, European integration, EU standards, educational indicators.*

Бібліографічний опис для цитування:

Терещенко Г. М., Ткаченко В. В. Шляхи розвитку статистики дошкільної освіти відповідно до стандартів Європейського Союзу. *Статистика України*. 2024. № 3. С. 58–67.

Doi: 10.31767/su.3(106)2024.03.05

Bibliographic description for quoting:

Tereshchenko, H. M., & Tkachenko, V. V. (2024). Shliakhy rozvytku statystyky doshkilnoi osvity vidpovidno do standartiv Yevropeiskoho Soiuzu [Ways to Develop Preschool Education Statistics in Line with European Union Standards]. *Statystyka Ukrainy – Statistics of Ukraine*, 3, 58–67.

Doi: 10.31767/su.3(106)2024.03.05 [in Ukrainian].